

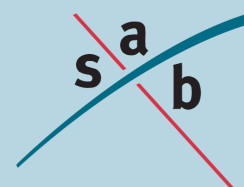
Flora- en faunaraapportage

Bedrijventerrein, Broekweg-Noord

Gemeente Wijk bij Duurstede

Datum: 14 december 2015

Projectnummer: 150272

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Planomschrijving	3
1.3	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.2	Soortenbescherming	7
3	Quick scan flora en fauna	10
3.1	Onderzoeksmethode	10
3.2	Gebiedsbescherming	10
3.3	Soortenbescherming	11
4	Conclusie	23
4.1	Gebiedsbescherming	23
4.2	Soortenbescherming	23

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is. In deze flora- en faunarapportage worden de effecten op de aanwezige natuurwaarden besproken.

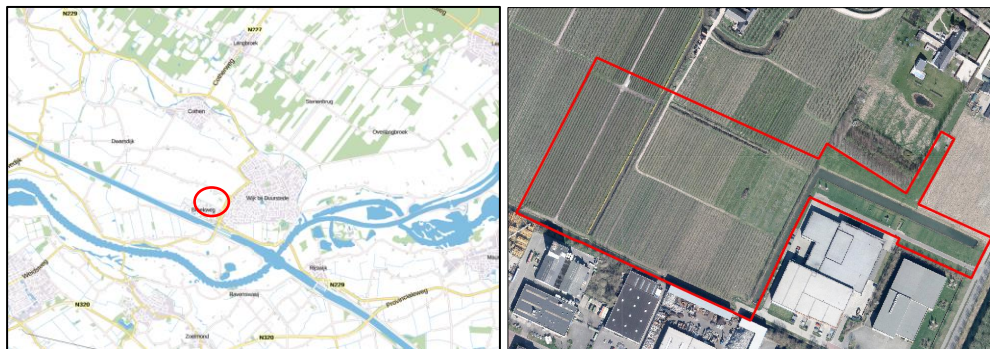
1.2 Planomschrijving

In Wijk bij Duurstede (gemeente Wijk bij Duurstede, provincie Utrecht) is men voornemens om het bedrijventerrein Broekweg, gelegen ten westen van de stad, aan de noordzijde uit te breiden. Op dit moment bevindt zich een boomgaard in het plangebied.

1.3 Plangebied

1.3.1 Omgeving plangebied

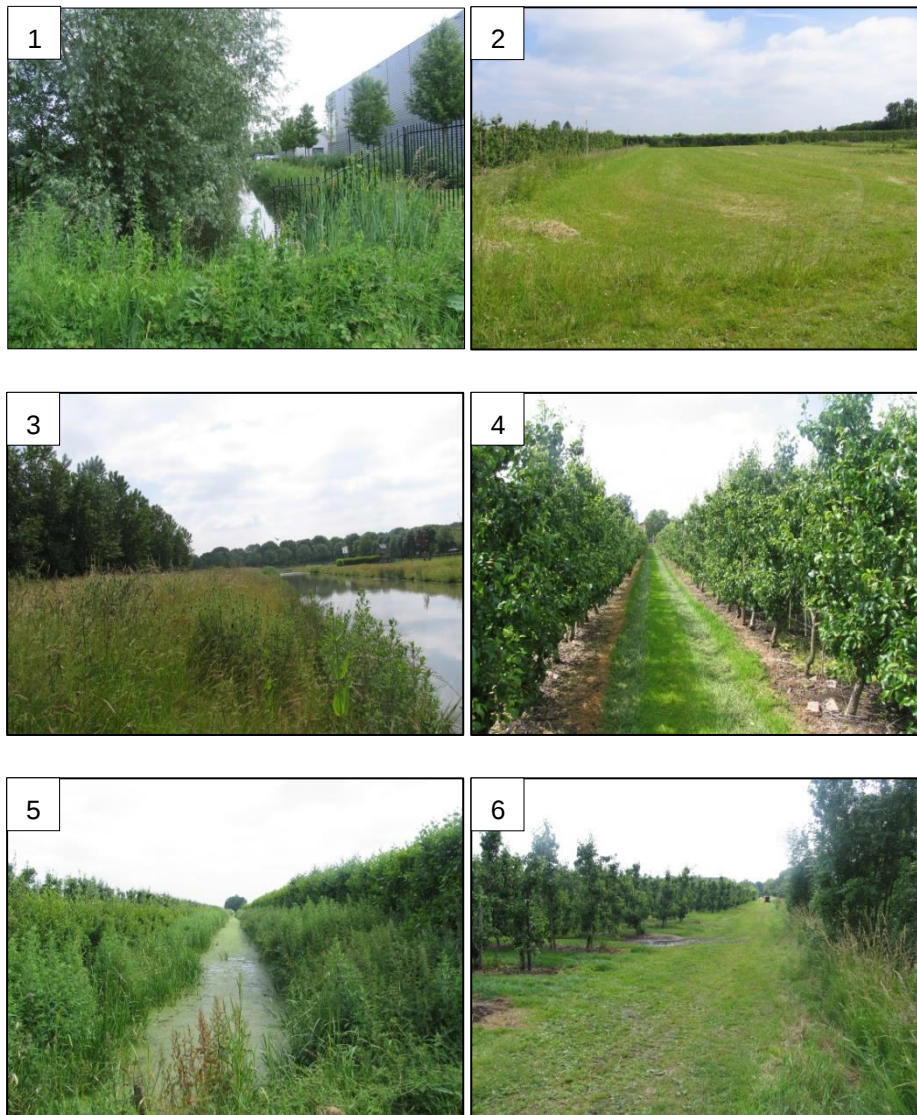
Het plangebied ligt in Wijk bij Duurstede (gemeente Wijk bij Duurstede, provincie Utrecht). De gemeente Wijk bij Duurstede grenst in het noorden en oosten aan de gemeente Utrechtse Heuvelrug, in het zuidoosten aan de gemeente Buren, in het zuidwesten aan de gemeente Culemborg, in het westen aan de gemeente Houten en in het noordwesten aan de gemeente Bunnik. Wijk van Duurstede ligt in het rivierengebied. Door en langs Wijk bij Duurstede stromen de Nederrijn, Lek, Kromme-Rijn en het Amsterdam-Rijnkanaal. Het plangebied ligt ten westen van Wijk van Duurstede en ten noorden van het bedrijventerrein Broekweg. De omgeving van het plangebied kenmerkt zich bedrijven ten zuiden en oosten van het plangebied en door agrarische gronden (voornamelijk tuin- en akkerbouw) in het westen en noorden van het plangebied.

Links: globale ligging van het plangebied op topografische kaart. Rechts: globale ligging plangebied rood omkaderd op luchtfoto.

1.3.2 Huidige situatie

Op dit moment bestaat het plangebied uit een perenboomgaard. In het midden van het plangebied en aan de oost, zuid- en noordkant bevinden zich tevens watergangen. Rond de watergangen is een ruige oevervegetatie aanwezig. Naast de watergang in het oosten van het plangebied bevinden zich tevens een haag van zwarte els en een rij wilgen. In het noordoostelijke deel van het plangebied staan geen perenbomen, maar bevindt zich een perceel van, gemaaid, grasland. Het meest noordoostelijke deel van het plangebied, het driehoekige stukje land boven de noordoostelijke watergang, bestaat uit een veld met hoge vegetatie, aan de rand van een klein bos. Tussen de bomenrijen van de boomgaard is het gras net gemaaid. Er lijken bestrijdingsmiddelen te zijn gebruikt, aan de vorm en de verbleekte kleur van de paar aanwezige planten tussen de perenbomen te zien. De boomgaard ziet er goed onderhouden uit en de randen van het plangebied zijn ruig begroeid door de hoge oevervegetatie. Navolgende foto's geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

1) meest oostelijke sloot in het plangebied, 2) perceel van gemaaid gras in de noordoostelijke deel van het plangebied. 3) driehoekige stukje land boven de noordoostelijke watergang. 4) rijen van perenbomen in plangebied, 5) sloot in midden van plangebied, 6) zuidwestelijke deel van plangebied.

1.3.3 Nieuwe situatie

In de nieuwe situatie wordt het bedrijventerrein Broekweg uitgebreid op het terrein van de voormalige perenboomgaard. De watergang in de oostelijke hoek van het plangebied wordt gedempt. De watergang in de noordoostelijke hoek van het plangebied wordt verbreed en uitgebreid met het voormalige driehoekige stuk grond boven de bestaande watergang. Ook wordt de bestaande watergang in noordelijke richting uitgebreid.

2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998, het Provinciaal Natuurnetwerk, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn ook de al bestaande staatsnatuurmogumenten opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *Ecologische hoofdstructuur*

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is een robuust, samenhangend netwerk van natuurgebieden en verbindingen daartussen op nationaal niveau. Natura 2000, een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden, maakt onderdeel uit van die EHS. De provincie wil de EHS in Utrecht behouden en verder ontwikkelen. Hiervoor beschermen ze deze gebieden en willen ze tot 2021 1.500 ha. nieuwe natuurgebieden realiseren. De provincie zorgt er voor dat zich geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voordoen die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van onze EHS. Dit wordt gedaan via het beschermingsregime 'nee, tenzij'.

Om te komen tot zowel een ontwikkelingsgerichte omgang met de EHS, als tot een betere ruimtelijke bescherming, worden een aantal instrumenten benoemd. Onder voorwaarden worden ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt, waarbij het functioneren van de EHS niet wordt aangetast of zelfs wordt verbeterd. De volgende instrumenten zijn beschikbaar:

- uitbreiding van geringe omvang bij bestaande functies. Kleinschalige ontwikkelingen in de EHS zijn mogelijk mits ze aansluiten aan een bestaande andere functie en ze op al verstoord terrein plaats vinden;
- plussen en minnen / mitigeren. Het negatieve effect van een ontwikkeling kan met voor natuur positieve ingrepen worden opgeheven zodat er geen sprake is van een significante aantasting van de EHS;
- herbegrenzing van de EHS. Bij kleinschalige ontwikkelingen kan het instrument herbegrenzing worden ingezet, mits dit leidt tot een gelijkwaardige of betere kwaliteit van de EHS;
- saldobenadering. Toe te passen bij een combinatie van ontwikkelingen die in een gezamenlijk ruimtelijk plan worden opgepakt en die per saldo een meerwaarde voor natuur opleveren.

Het is mogelijk dat ook ontwikkelingen buiten de EHS van invloed zijn op het functioneren van de EHS. Daarbij wordt gedacht aan ontwikkelingen die een versturende invloed hebben, of ontwikkelingen die leiden tot aanpassingen van het watersysteem in de buurt van een verdrogingsgevoelig natuurgebied. Als onderdeel van een goede ruimtelijke ordening bij ontwikkelingen in de nabijheid van de EHS dient voorkomen te worden dat deze een negatieve invloed hebben op het functioneren van de EHS.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2.1 Beschermingscategorieën

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3. beschermingscategorie 3:

voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken.

2.2.2 Vogels

Alle nesten van inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nesten van een aantal vogelsoorten zijn zelfs jaarrond beschermd. Het betreft hier over het algemeen soorten die het gehele jaar gebruikmaken van hun nest, of niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen. Er worden hierin 5 categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Er is naast bovenstaande vier categorieën ook nog een vijfde categorie. Van deze soorten zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.2.3   *Zorgplicht*

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door ecologen van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten van de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). Deze informatie is aangevuld met andere relevante literatuur.

Op 22 juni 2015 hebben ecologen van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een natuurgebied dat is aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn (Natura 2000-gebied). Wel liggen Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft Rijntakken – deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn op een afstand van 2,1 kilometer afstand. Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek ligt op een afstand van 2,8 kilometer. Binnen een straal van drie kilometer rond het plangebied liggen geen Beschermde natuurmonumenten.

Gezien de tussenliggende afstand van minimaal 2,1 kilometer en tussenliggende kern van Wijk bij Duurstede zijn directe negatieve effecten van het plan op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Stikstofemitterende bedrijven zijn op het nieuwe bedrijventerrein niet toegestaan. Dit is in het bestemmingsplan “Bedrijventerrein Broekweg-Noord” geregeld. Met de realisatie van het plan is er wel sprake van verkeersaantrekkende werking. Verkeer stoot stikstof uit. Stikstof uit de lucht kan leiden tot verzuring en vermesting van habitattypen in Natura 2000-gebieden. Verzuring en vermesting van stikstofgevoelige habitattypen kan leiden tot verslechtering van de kwaliteit hiervan, waardoor instandhoudingsdoelstellingen niet gehaald worden. Gezien het feit dat stikstof meerdere kilometers van de bron nog kan neerslaan, is op voorhand niet uit te sluiten dat stikstof, die wordt uitgestoten door realisatie van het plan, een negatief effect kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Rijntakken – deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn en Kolland & Overlangbroek.

Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Om zeker te zijn of wel of geen sprake is van stikstofimmissie in Natura 2000-gebieden door de uitvoering van het plan, is een Voortoets Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

3.2.2 EHS, weidevogelgebied

Het plangebied ligt niet in de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als EHS ligt op een afstand van ongeveer 750 meter. Er is geen Nee tenzij-onderzoek nodig. Wel dient erop te worden toegezien, middels een goede ruimtelijke ordening, dat uitbreiding van het bedrijventerrein niet leidt tot ernstige aantasting van de EHS. Gezien de tussenliggende afstand en de tussenliggende reeds aanwezige bedrijven is niet te verwachten dat directe verstoringen van de nieuwe ontwikkeling (zoals uitstralend licht, geluid en aanwezigheid van mensen) tot de EHS reiken. Nader onderzoek is voor wat betreft de EHS derhalve niet noodzakelijk.

Het plangebied is niet gelegen in een weidevogelgebied. Het dichtstbijzijnde perceel dat hiervoor is aangewezen, ligt op een afstand van 5,8 kilometer ten westen van het plangebied. Gezien deze grote afstand is geen negatief effect van het plan op het weidevogelgebied te verwachten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

3.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. In deze paragraaf zal enkel ingegaan worden op strikt beschermde soorten (beschermingsregime 2 en 3) aangezien hiervoor geen algehele vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

3.3.1 Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komen Bijenorchis (*Ophrys apifera*), Gele helmbloem (*Pseudofumaria lutea*), Prachtklokje (*Campanula persicifolia*), Tongvaren (*Asplenium scolopendrium*), Waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*) en Wilde marjolein (*Origanum vulgare*) in de buurt van het plangebied voor.

Gele helmbloem bloeit op oude muren en andere stenige plaatsen. Dergelijke stenige elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Gele helmbloem wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

Waterdrieblad groeit in ondiep water in veenmoerassen, vennen en duinvalleien. Het plangebied bevat geen van dergelijke biotopen. Aanwezigheid van waterdrieblad in het plangebied is derhalve niet te verwachten.

Drie soorten vaatplanten, bijenorchis, prachtklokje en wilde marjolein, groeien voornamelijk op een kalkhoudende grond. Bijenorchis bijvoorbeeld, groeit in een grazige, vochtige, kalkhoudende grond. Prachtklokje groeit in een matig vochtige, kalkrijke grond in en aan loofbossen en tussen struikgewas. En wilde marjolein groeit in min of meer droge, matig voedselrijke grond, vooral op hellingen aan dijken en op kalk. Aan de aangetroffen plantensoorten tijdens het veldbezoek kan het grondtype in het plangebied worden afgeleid. Aan de slootkanten groeien soorten als Gewone berenklaauw (*Heracleum sphondylium*), Brandnetel (*Urtica Sp.*), Akkerwinde (*Convolvulus arvensis*), Paardenstaart (*Equisetum Sp.*), Smeewortel (*Symphytum officinale*), Witbol (*Holcus Sp.*), Grote lisdodde (*Typha latifolia*), Ridderzuring (*Rumex obtusifolius*) en Kleefkruid (*Galium aparine*). Dergelijke soorten groeien in een zure (witbol), stikstofrijke (brandnetel) en voedselrijke tot zeer voedselrijke grond (berenklaauw, akkerwinde, ridderzuring en smeewortel). De bodemsamenstelling in het plangebied aan de kant van de sloten is derhalve niet geschikt voor kalkminnende en strikt beschermde vaatplanten, die over het algemeen ook een matig voedselrijke en niet verstoorde grond vereisen. In het plangebied, tussen de perenbomen, groeien tussen het korte gras verder soorten als madeliefje en boterbloem. Strikt beschermde plantensoorten worden in de boomgaard niet verwacht, door de hoge mate van verstoring (maaien), de voedselrijkdom van de grond (bemesting) en het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de Bever (*Castor fiber*), Das (*Meles meles*), Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), boommarter (*Martes martes*) en Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) in de buurt van het plangebied voor.

De eekhoorn en boommarter hebben hun leefgebied in bosrijk gebied met het liefst oude bomen die veel noten en vruchten produceren. Het plangebied bestaat momenteel uit een perenboomgaard en bevat derhalve vele bomen. Deze zijn door het strikte beheer en qua afmeting echter niet geschikt voor de eekhoorn en boommarter. Aan de rand van de sloot in de oostelijke kant van het plangebied bevindt zich tevens een bomenrij van wilgen. Deze bomen zijn echter van een te geringe omvang om verblijfplaatsen van eekhoorns of boommarters te bevatten. Gedurende het veldbezoek is het plangebied geïnspecteerd op sporen (uitwerpselen, vaste rust- en verblijfplaatsen) van deze dieren. Deze zijn niet aangetroffen. Om bovenstaande redenen is het niet te verwachten dat deze soorten een vaste rust- en verblijfplaats binnen het plangebied hebben.

De leefomgeving van de bever bestaat uit overgangsgebied tussen land en water, zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De soort heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omringd door bossen met wilg en es. Dergelijke elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn tevens geen sporen van de bever of burchten aangetroffen. Aanwezigheid van de bever in het plangebied is daarom niet te verwachten.

Het biotoop van de das bestaat vooral uit kleinschalig akker- en weidelandschap met verruigde elementen in de vorm van bosjes, heggen en houtwallen. Belangrijk hierbij zijn een groot voedselaanbod, weinig verstoring en genoeg dekking. Het plangebied bestaat uit een perenboomgaard en uit enkele watergangen, omgeven door een ruige oevervegetatie. In het plangebied zou er voedsel voor de das te vinden zijn, in de vorm van regenwormen, kevers, overige insecten en fruit. Tevens zijn er aan de randen van het plangebied enkele verruigde delen waar de das beschutting zou kunnen zoeken. In het plangebied is echter geen bos aanwezig. Tevens ontbreken er houtwallen, hoogliggende terreinen, hellingen of brede hagen waar de das een burcht zou kunnen hebben. Ook vindt er in een boomgaard regelmatig verstoring plaats, in de vorm van maaien, fruitplukken en onderhoud van de boomgaard. Tijdens het veldbezoek zijn er geen sporen (uitwerpselen, haren, graafsporen, vaste rust- en verblijfplaatsen) van de das gevonden. Tevens zijn er volgens de meest recente (< 3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF geen dassen in het plangebied of de directe omgeving van het plangebied waargenomen. Aanwezigheid van de das in het plangebied is vanwege de afwezigheid van sporen, de geregelde verstoring, het ontbreken van een bos, en de ligging nabij een bedrijventerrein niet aannemelijk.

Het biotoop van de waterspitsmuis bestaat uit schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten en plassen. Rond de watergangen in het plangebied groeit een ruige oevervegetatie, waar de waterspitsmuis beschutting zou kunnen vinden. In enkele watergangen in het gebied is echter kroos gevonden, dit duidt op voedselrijk water. Verwacht wordt dat het water te voedselrijk is voor de waterspitsmuis. Tevens zijn er volgens de meest recente verspreidingsgegevens van de NDFF de laatste drie jaar geen waarnemingen van de waterspitsmuis in het plangebied en de directe omgeving gedaan. De waterspitsmuis wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), en Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig en gaan dus ook geen mogelijke verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten verloren. Nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuissoorten wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hopen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. Binnen het plangebied zijn meerdere bomen aanwezig, dit betreffen voornamelijk de perenbomen van de boomgaard. Tevens bevindt zich een bomenrij van wilgen aan de slootkant in het oostelijke gedeelte van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn zowel de perenbomen als de wilgen gecontroleerd op de aanwezigheid van geschikte holtes, hopen en loszittend schors. Deze zijn niet aangetroffen. De bomen in het plangebied zijn van een te geringe omvang om geschikte holtes voor vleermuizen te vormen. Deze zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten zijn derhalve niet in het plangebied te verwachten.

Essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd.

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd.

Het plangebied bevat veel bomen omdat er in de huidige situatie een boomgaard aanwezig is. Tevens is er een rijke oevervegetatie rond de aanwezige watergangen te vinden. In de lente en zomer, zeker in de bloeitijd van de perenbomen, zal de boomgaard en de oevervegetatie een hoge insect aantrekkende werking hebben. Hierdoor is het waarschijnlijk dat vleermuizen in het plangebied foerageren. Door de grootte van het plangebied en de hoge mate van insecten kan het plangebied een belangrijk foerageergebied voor vleermuizen vormen.

Tevens kunnen de bomenrijen van de boomgaard dienst doen als vliegroute van vleermuizen. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich te oriënteren, de bomenrijen van de boomgaard lenen zich daar goed voor. Omdat het plangebied zowel foerageergebied als vliegroutes van vleermuizen kan bevatten, gaat er door de uitbreiding van het bedrijventerrein een mogelijk essentieel foerageergebied en mogelijke vliegroutes van vleermuizen verloren. Bij aantasting van deze foerageer- en vliegmogelijkheden van vleermuizen is er sprake van een overtreding van de Flora- en faunawet. Nader onderzoek is noodzakelijk om verder inzichtelijk te maken welke rol het plangebied voor vleermuizen vervult.

3.3.4 Vogels

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt ook een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten Boomvalk (*Falco subbuteo*), Buizerd (*Buteo buteo*), Gierzwaluw (*Apus apus*), Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), Havik (*Accipiter gentilis*), Huismus (*Passer domesticus*), Kerkuil (*Tyto alba*), Ooievaar (*Ciconia ciconia*), Ransuil (*Asio otus*), Roek (*Corvus frugilegus*), Slechtvalk (*Falco peregrinus*), Sperwer (*Accipiter nisus*), Steenuil (*Athene noctua*), Wespendif (*Pernis apivorus*) en Zwarte Wouw (*Milvus migrans*).

Gierzwaluw en huismus

De gierzwaluw en huismus broeden in gebouwen in stedelijk gebied. In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig en zijn nesten van gierzwaluwen en huismussen niet te verwachten. De gebouwen van het bedrijventerrein grenzend aan het plangebied bevatten op het eerste gezicht ook geen geschikte nestmogelijkheden voor beide soorten. De huismus broedt voornamelijk onder pannendaken met ronde pannen. Dergelijke factoren zijn in de aangrenzende bedrijvenpanden niet aanwezig. De huismus heeft ook dicht bij het nest beschutting en foerageermogelijkheden nodig. Hiervoor is het plangebied wel geschikt. Tijdens het gehele veldbezoek is in het plangebied en de directe omgeving echter geen huismus waargenomen. Aangezien deze vogelsoort erg honkvast is, kan worden vastgesteld dat de huismus het plangebied niet als beschutting of foerageergebied gebruikt. Nader onderzoek naar huismussen en gierzwaluwen wordt vanwege het ontbreken van geschikte nestplaatsen en de afwezigheid van beide soorten tijdens het veldbezoek niet noodzakelijk geacht.

Steenuil, kerkuil, torenvalk, sperwer en buizerd

Het plangebied bestaat uit een boomgaard, grenzend aan boomgaarden in het oosten en westen. Ten oosten en zuiden van het plangebied zijn gebouwen aanwezig behorende bij het bedrijventerrein Broekweg. Het plangebied kan vanwege de aanwezige boomgaard in de huidige situatie dienst doen als foerageergebied van verschillende vogelsoorten. Hierbij kan gedacht worden aan de torenvalk, sperwer, buizerd, kerkuil en steenuil. Enkel de buizerd is ook daadwerkelijk in het plangebied aangetroffen tijdens het veldbezoek. Er is geen nest in het plangebied aangetroffen, maar de buizerd gebruikt het plangebied wel als foerageergebied. De meeste van deze bovengenoemde vogelsoorten hebben een groot territorium waardoor bij bebouwing van deze gronden geen verblijfplaats ongeschikt wordt. De steenuil heeft echter een klein territorium en foerageert tot een afstand van ongeveer 250 meter van zijn nestlocatie. Steenuilen jagen vaak op plekken waar lange en korte vegetatie elkaar afwisselen, zoals in weiden en tuinen.

De soort komt vaak voor in halfopen landschappen, zoals graslanden en ander agrarisch gebied. Kerkuilen jagen voornamelijk op veld- en spitsmuizen en komen vaak voor in halfopen tot open grasland, met heggen en verspreide bosjes. Belangrijke elementen uit de leefomgeving van de kerk- en steenuil komen in de omgeving van het plangebied voor. Het gebied bestaat uit halfopen landschap met bomenrijen. Tevens zijn er veel muizenholletjes in het plangebied aangetroffen. Er zijn derhalve voldoende foerageermogelijkheden voor beide uilensoorten.

Op basis van verspreidingsgegevens broeden er al enkele jaren in of in de omgeving van het plangebied (0-1 km afstand) mogelijk één of meerdere steenuilen. Hierdoor en doordat het gebied geschikt is voor deze soort, is het waarschijnlijk dat het plangebied onderdeel is van het foerageergebied en territorium van de steenuil. Voor de voortplanting zijn deze uilensoorten afhankelijk van voldoende foerageergebied. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit is om zich te kunnen voortplanten. Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van steenuilen en kerkuilen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. De functionele leefomgeving valt hier ook onder, voor zover het broedsucces daarvan afhankelijk is. Als de kwaliteit van een gebied achteruit gaat, waardoor het niet meer de functie van een voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats kan vervullen, vindt er ook een overtreding plaats van de Flora- en faunawet. Nader onderzoek naar de steenuil is noodzakelijk om inzichtelijk te maken welke functie het plangebied voor steenuilen in de directe omgeving vervult. Het onderzoek zal ook ingaan op potentiële alternatieve nestlocaties voor de steenuil. Dit onderzoek naar de steenuil kan gecombineerd worden met een onderzoek naar de kerkuil.

Torenavalk

In het plangebied is een nestpaal voor een torenvalk aanwezig. Op basis van verspreidingsgegevens broeden er al enkele jaren in of in de omgeving van het plangebied (0-1 km afstand) mogelijk één of meerdere torenvalken. De torenvalk valt onder categorie 5 van de Flora- en faunawet, wat inhoudt dat de nesten van deze soort jaar rond beschermd zijn als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn. Aangezien er ten noorden en westen van het plangebied ook boomgaarden en agrarische grond aanwezig is, zijn er in de omgeving van het plangebied genoeg alternatieven voor de torenvalk. Geadviseerd wordt om de betreffende nestpaal te verplaatsen naar de boomgaarden ten noorden of westen van het plangebied. Dit dient echter wel buiten de broedperiode te gebeuren, omdat er rekening gehouden moet worden met de zorgplicht. Als de betreffende maatregel in acht wordt genomen kan een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen worden.

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn algemene soorten aangetroffen als Houtduif (*Columba palumbus*), Merel (*Turdus merula*), Zwartkop (*Sylvia atricapilla*), Kievit (*Vanellus vanellus*), Koolmees (*Parus major*), Tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*), Grote bonte specht (*Dendrocopos major*), Fazant (*Phasianus colchicus*), Kraai (*Corvus corone*), Ekster (*Pica pica*) en Reiger (*Ardea cinerea*). Dergelijke soorten broeden waarschijnlijk in het plangebied.

Tijdens het broeden zijn alle vogels strikt beschermd. Om te voorkomen dat door de geplande werkzaamheden broedende vogels verstoord worden, adviseren wij om de werkzaamheden buiten de broedperiode te starten (half maart tot half augustus). Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend is, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient te worden aantoonbaar te worden vastgesteld dat geen broedende vogels in het plangebied aanwezig zijn. Als buiten de broedperiode nog een broedende vogel wordt aangetroffen, is ook deze beschermd en dienen de werkzaamheden ter plaatse gestaakt te worden. Er dient vervolgens contact met een ecooloog te worden opgenomen om de situatie te bespreken en een passende oplossing te vinden.

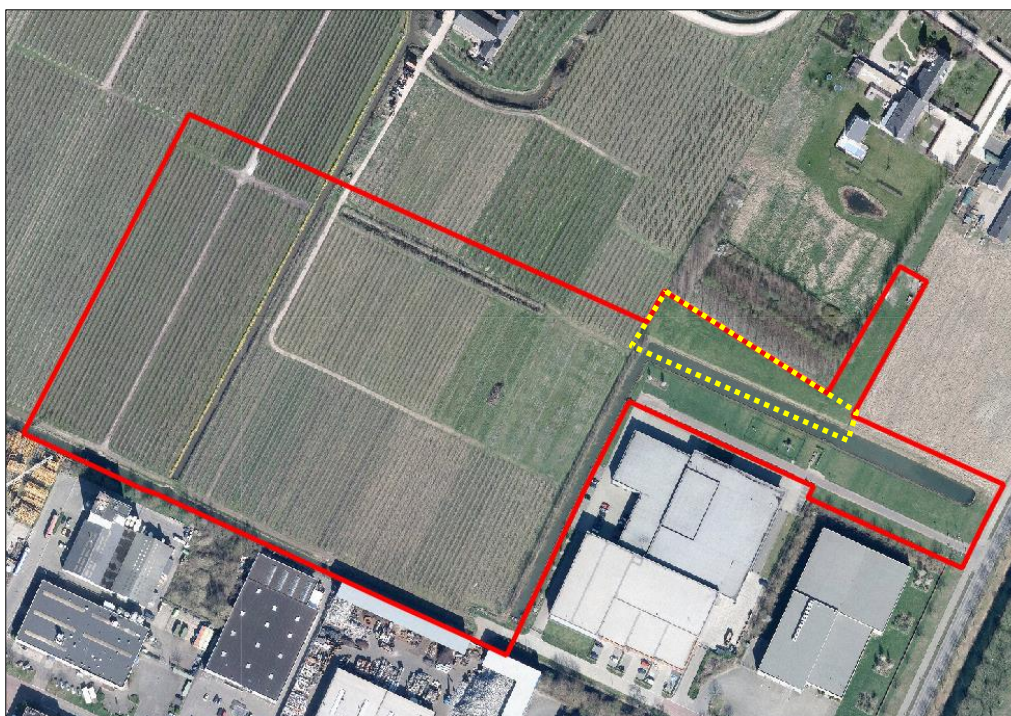
3.3.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de Ringslang (*Natrix natrix*) en de Hazelworm (*Anguis fragilis*) in de buurt van het plangebied voor.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Een dergelijk leefgebied is in het plangebied niet aanwezig. Enkel de ringslang laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. De leefomgeving van de ringslang bestaat uit overgangsstructuren van bijvoorbeeld water naar land en van veen naar zandgrond. De soort is sterk gebonden aan natuurlijke oeverzones. In het plangebied zijn overgangsvegetaties van watergangen naar land aanwezig, alsmede een ruige oevervegetatie. In het plangebied is de noordoostelijke hoek de enige potentieel geschikte plaats waar de ringslang zou kunnen voorkomen (zie navolgende afbeeldingen). Aan de noordelijke oever van de watergang is een ruige oevervegetatie aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn aan deze kant van het water ook planten aangetroffen die hier al minstens een groeiseizoen staan. Dit betekent dat het veld naar alle waarschijnlijkheid al minimaal een jaar niet is gemaaid en er dus een lage mate van verstoring is. Tevens bevindt zich ten noorden van dit veld een bos, wat een overgangsvegetatie van bomen naar verruigde vegetatie geeft. Op voorhand valt niet uit te sluiten dat de ringslang van dit gedeelte van het plangebied gebruik maakt. Aangezien het veld in de nieuwe situatie plaats zal maken voor een verbreding van de aanwezige watergang, verdwijnt er mogelijk een (belangrijk) leefgebied van de ringslang. Aangezien deze soort strikt beschermd is, is er bij aantasting van het leefgebied van de ringslang sprake van een overtreding van de Flora- en faunawet. Een nader onderzoek naar de ringslang is nodig om dit verder inzichtelijk te maken.

Veld en watergang in de noordoostelijke hoek van het plangebied.

Ligging van potentieel geschikt gebied voor de ringslang in het plangebied.

Het biotoop van de hazelworm bestaat uit bosranden, bossen, houtwallen, heide en spoor- en wegbermen. De soort komt vooral voor in bos- en heidegebieden op de pleistocene zandgronden. Hazelwormen kunnen zich ook handhaven in een door mensen aangepaste omgeving, zoals wegbermen en parken. Hazelwormen zonnen veel op open plekken, tussen strooisel of tussen bladeren of deels verscholen in de vegetatie. In het plangebied missen elementen uit het leefgebied van de hazelworm, zo bevat het plangebied geen hei- of bosgebied. Volgens de meest recente verspreidingsgegevens van de NDFF is de hazelworm de laatste drie jaar tevens niet in het plangebied of de directe omgeving van het plangebied waargenomen. De hazelworm wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

3.3.6 **Amfibieën**

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de Heikikker (*Rana arvalis*), Kamsalamander (*Triturus cristatus*), Poelkikker (*Rana lessonae*) en Rugstreeppad (*Bufo calamita*) in de buurt van het plangebied voor.

Het biotoop van de heikikker bestaat uit hoog- en laagveengebieden en vochtige heidegebieden, waar sprake is van veenvorming. De soort wordt ook wel aangetroffen in vochtige schraalgraslanden, duinvalleien, bosranden, langs meren en rivieren en in komkleigebieden. De aanwezigheid van laag struweel en hoge kruidige gewassen is dan essentieel. Het plangebied bestaat niet uit hoog- of laagveen of vochtige heidegebieden, meren of rivieren en voldoet daardoor aan de leefomgevingseisen van de heikikker, de soort is derhalve niet in het plangebied te verwachten.

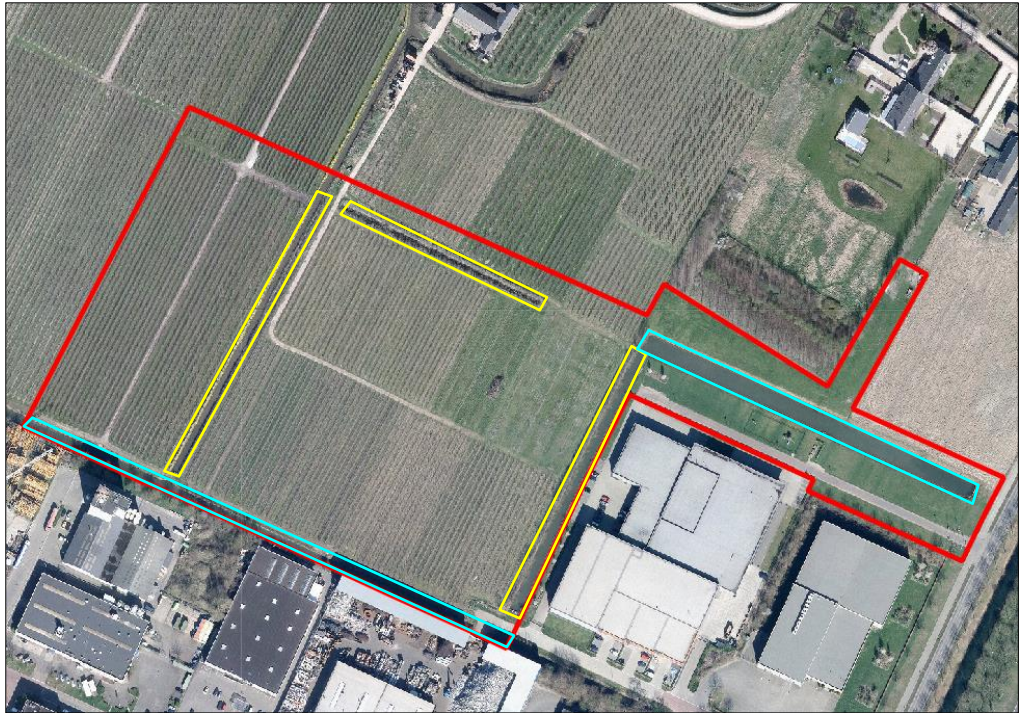
De poelkikker heeft een voorkeur voor goed begroeide oevers en onbeschaduwd, schoon en voedselarm water. Vaak maakt dit water deel uit van een groter complex van wateren. De poelkikker komt vaak voor in stilstaand water in bos- of heidegebieden en hogere zandgronden. Deze leefomstandigheden zijn niet in het plangebied aanwezig. Bovendien zijn er volgens de meest recente verspreidingsgegevens (<3 jaar) van de NDFF geen waarnemingen van de poelkikker in het plangebied gedaan. Het is daarom niet te verwachten dat bovengenoemde beschermde soort in het plangebied aanwezig is.

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes. Het plangebied bestaat niet uit braakliggend terrein, ook missen er ondiepe poeltjes die de soort kan gebruiken voor het afzetten van de eieren. Op het moment is het niet waarschijnlijk dat de rugstreeppad in het plangebied voorkomt doordat er zanderig terrein en ondiepe poelen ontbreken. Als het plangebied in een later stadium echter wel uit braakliggend terrein zal bestaan, is het niet onmogelijk dat de soort het plangebied zal koloniseren. Aangeraden wordt om in dat geval ondiepe poelen zo snel mogelijk te dempen en het terrein zo kort mogelijk braak te laten liggen.

De kamsalamander heeft een voorkeur voor kleinschalige landschappen met heggen, struwelen en bospercelen. Voor de voortplanting is de soort afhankelijk van matig voedselrijk tot voedselrijk water en een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. In het rivierengebied komt de soort voor in de laag dynamische stromen, kleiputten en kolken en/of binnendijkse wateren onder invloed van kwel. Als de kamsalamander in sloten voorkomt dan betreft dit vaak sloten in of langs bossen en niet sloten in agrarisch gebied. In de te dempen sloot in het plangebied is geen kwel gevonden. Tevens ligt deze sloot in agrarisch gebied en bevindt zich geen bos naast deze watergang. Aanwezigheid van de kamsalamander in het plangebied wordt niet waarschijnlijk geacht omdat niet alle facetten van de leefomgeving van deze soort in het plangebied aanwezig zijn.

3.3.7 Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de Gewone rivierdonderpad (*Cottus gobio*), Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*), Bittervoorn (*Rhodeus amarus*) en Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) in de buurt van het plangebied voor. In het plangebied zijn meerdere watergangen aanwezig. Hiervan blijft een gedeelte behouden of wordt verbreed en zal één watergang worden gedempt (zie navolgende afbeelding). De te dempen watergang ligt in het oostelijke deel van het plangebied. De sloot is zo'n 4-5 meter breed, bevat een klein beetje kroos in het zuidelijke deel en verder weinig zichtbare waterplanten. De sloot (zie navolgende afbeelding) lijkt redelijk diep en bevat redelijk helder water. Aan de overs van de sloot is veel oevervegetatie te vinden.

Watergangen in plangebied: de sloot die wordt gedempt (geel) en de sloten die behouden blijven of worden verbreed (blauw).

Links: de te dempen sloot in het plangebied, rechts: het uiteinde van de te dempen sloot. Aan deze kant gaat de sloot verder in de watergang die behouden blijft.

Het biotoop van de bittervoorn bestaat uit langzaam stromende en stilstaande zoete wateren. De soort komt voor in poldersloten, vaarten, vijvers, meren en sneller stromende plantenrijke rivieren en beken. Belangrijke elementen voor de leefomgeving van de bittervoorn zijn een goed ontwikkelde onderwatervegetatie of oeervervegetatie en een diepte van minimaal 45 centimeter. Daarnaast is de aanwezigheid van zoetwatermossels een voorwaarde voor de voortplanting. De te dempen sloot in het plangebied kan een geschikt biotoop voor de bittervoorn zijn omdat de sloot diep genoeg is en er een goed ontwikkelde oeervervegetatie aanwezig is. Tevens zijn er aan de rand van de sloot zoetwatermossels gevonden, dit is een vereiste voor de voortplanting van de bittervoorn. Op voorhand kan de aanwezigheid van de bittervoorn niet in het plangebied worden uitgesloten.

Aangezien er een sloot gedempt wordt, en andere watergangen verbreed vindt er mogelijk verstoring en/of aantasting van de bittervoorn plaats. Hierdoor kan er sprake zijn van een overtreding van de Flora- en faunawet. Om dit verder inzichtelijk te maken en de aan- of afwezigheid van deze soort in het plangebied aan te tonen, is een nader onderzoek naar de bittervoorn noodzakelijk.

Het biotoop van de kleine modderkruiper bestaat uit stilstaand en langzaam stromend water, (polder)sloten, greppels, beken, geïsoleerde plassen, kanalen en oeverzones van meren en plassen. De soort is qua waterkwaliteit en bodemsubstraat niet zo kieskeurig. Kleine modderkruipers hebben een voorkeur voor een zandige bodem maar komen ook voor in water met een dikke sliblaag of kleibodem. De soort komt ook voor in sloten met weinig vegetatie. De te dempen sloot in het plangebied, maar ook de te verbreden watergangen, kunnen geschikt habitat zijn voor de kleine modderkruiper. De watergangen in het plangebied zijn namelijk permanent watervoerend en bestaan uit stilstaand water. Kleine modderkruipers stellen weinig eisen aan de kwaliteit van het water en de bodemsubstraat, dus wat dat betreft zijn watergangen al snel geschikt. De aanwezigheid van de kleine modderkruiper kan op voorhand niet in het plangebied worden uitgesloten. Aangezien er een sloot gedempt wordt, en andere watergangen verbreed vindt er mogelijk verstoring en/of aantasting van de kleine modderkruiper plaats. Hierdoor kan er sprake zijn van een overtreding van de Flora- en faunawet. Om dit verder inzichtelijk te maken en de aan- of afwezigheid van deze soort in het plangebied aan te tonen, is een nader onderzoek naar de kleine modderkruiper noodzakelijk.

Het biotoop van de grote modderkruiper bestaat uit kleinere, ondiepe stilstaande of langzaam stromende wateren. De soort komt voor in sloten, vennen, plassen en oude afgesneden meanders. Vaak is er sprake van een goed ontwikkelde oever- en onderwatervegetatie, een kwelsituatie en van een hardere bodem met een laag stevige modder. De watergangen in het plangebied hebben allen een goed ontwikkelde oevervegetatie en bestaan uit langzaam stromend of stilstaand water. In de watergangen is geen kwel gevonden. Doordat de aanwezige hagen en de veelvuldige oevervegetatie was het lastig om de watergangen te bereiken en om de onderwatervegetatie te beoordelen, verwacht wordt echter dat de onderwatervegetatie te gering is voor de grote modderkruiper. In combinatie met de afwezigheid van kwel, wordt de aanwezigheid van de grote modderkruiper in het plangebied niet waarschijnlijk geacht. Een nader onderzoek wordt derhalve niet noodzakelijk geacht. Wel kan tijdens het nader onderzoek naar bittervoorn en kleine modderkruiper extra op de eventuele aanwezigheid van de grote modderkruiper worden gelet.

Het biotoop van de rivierdonderpad bestaat uit rivieren, beken, meren, kanalen, vaarten en sloten. De soort is gevoelig voor lage zuurstofgehalten en waterbodemverontreiniging en komt alleen in de delen van wateren voor waar sprake is van waterbeweging en voldoende schuilgelegenheid. De watergangen in het plangebied bestaan uit stilstaand water. Door de veelvuldige plantengroei rondom de oevers was het lastig om de onderwatervegetatie goed te beoordelen, maar op het eerste gezicht leek de onderwatervegetatie gering te zijn. Verwacht wordt dat het water daardoor waarschijnlijk te zuurstofarm is voor de rivierdonderpad. Tevens is er nauwelijks waterbeweging terwijl de soort deze wel in zijn biotoop vereist. De rivierdonderpad wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

Tijdens het nader onderzoek vissen, wat in ieder geval plaats moet vinden voor de kleine modderkruiper en bittervoorn, kan echter toch op de mogelijke aanwezigheid van de rivierdonderpad gelet worden.

3.3.8 Insecten en andere ongewervelden

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komt de Rivierrombout (*Gomphus flavipes*) in de buurt van het plangebied voor. De soort komt voor rond rivieren en beken, voornamelijk waar zand of slib is afgezet. In het plangebied is geen sprake van een dergelijk biotoop. Aanwezigheid van de rivierrombout wordt niet waarschijnlijk geacht in het plangebied. Beschermd insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitatten voor zoals heiden en venen. In het plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving. Beschermd insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

4 Conclusie

In Wijk bij Duurstede (gemeente Wijk bij Duurstede, provincie Utrecht) is men voornemens om het bedrijventerrein Broekweg aan de noordzijde uit te breiden. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soorten-bescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling.

4.1 Gebiedsbescherming

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Stikstofemitterende bedrijven zijn op het nieuwe bedrijventerrein niet toegestaan. Dit is in het bestemmingsplan “Bedrijventerrein Broekweg-Noord” geregeld. Met de realisatie van het plan is er wel sprake van verkeersaantrekkende werking. Om zeker te zijn dat als gevolg daarvan geen sprake is van stikstofimmissie in Natura 2000-gebieden door de uitvoering van het plan, is een Voortoets Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

4.1.2 *EHS, weidevogelgebied*

Het plangebied ligt niet in de EHS. Gezien de tussenliggende afstand en de tussenliggende reeds aanwezige bedrijven is niet te verwachten dat directe verstoringen van de nieuwe ontwikkeling (zoals uitstralend licht, geluid en aanwezigheid van mensen) tot de EHS reiken. Nader onderzoek is voor wat betreft de EHS derhalve niet noodzakelijk.

Het plangebied is niet gelegen in weidevogelgebied. Gezien de grote tussenliggende afstand is geen negatief effect van het plan op het weidevogelgebied te verwachten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.2 Soortenbescherming

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen een aantal strikt beschermde plant- en diersoorten in de buurt van het plangebied voor. De meeste van deze soorten zijn in de huidige situatie echter niet in het gebied te verwachten omdat een geschikt leefgebied ontbreekt. Echter, van een aantal soorten kan de aanwezigheid niet op voorhand worden uitgesloten.

Essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes van vleermuizen

Het plangebied kan essentiële vliegroutes en/of een essentieel foerageergebied voor vleermuizen bevatten. Bij aantasting van deze foerageer- en vliegmogelijkheden van vleermuizen is er sprake van een overtreding van de Flora- en faunawet. Nader onderzoek is noodzakelijk om verder inzichtelijk te maken welke rol het plangebied voor vleermuizen vervult. Dit nader onderzoek zal bestaan uit twee veldbezoeken in de periode van 15 april tot 15 september.

Vissen

De kleine modderkruiper en bittervoorn zijn op voorhand niet in het plangebied uit te sluiten. Aangezien er een sloot gedempt wordt, en andere watergangen verbreed vindt er mogelijk verstoring en/of aantasting van deze soorten plaats. Hierdoor kan er sprake zijn van een overtreding van de Flora- en faunawet. Om dit verder inzichtelijk te maken, is een nader onderzoek naar de kleine modderkruiper en bittervoorn noodzakelijk. Dit nader onderzoek zal bestaan uit één veldbezoek, waarin met een schep-net volwassen exemplaren worden gevangen. Dit onderzoek kan in de periode van april tot en met oktober worden uitgevoerd.

Uilen

De strikt beschermde steenuil en kerkuil zijn gezien de verspreidingsgegevens, soortspecifieke eisen en aanwezige biotopen niet op voorhand in het plangebied uit te sluiten. Naar alle waarschijnlijkheid bevindt zich op minder dan 100 meter ten noorden van het plangebied een broedplaats voor de steenuil. Nader onderzoek naar de kerk- en steenuil wordt derhalve noodzakelijk geacht. Nestlocaties van steenuilen worden in beeld gebracht door bij lokale uilenwerkgroepen en natuurorganisaties gegevens van nesten en nestkasten van steenuilen op te vragen. Het gebruik van het plangebied door kerkuil wordt onderzocht door tijdens drie veldbezoeken in de avond gericht te zoeken naar jagende individuen.

Ringslang

Op voorhand is de ringslang niet in het plangebied uit te sluiten. Nader onderzoek wordt derhalve noodzakelijk geacht. Bij het eerste veldbezoek worden ook platen weggelegd op strategische plaatsen. Reptielen zijn geneigd onder deze platen te kruipen om op te warmen. Bij de volgende twee veldbezoeken worden deze platen opge-licht om te kijken of ringslangen hieronder aanwezig zijn.

Rugstreeppad

Zodra het plangebied bouwrijp is gemaakt, vormt het plangebied mogelijk geschikt leefgebied voor de strikt beschermde rugstreeppad. Deze soort is goed in staat nieuw gebied te koloniseren en komt in de buurt van het plangebied voor. Het is derhalve mogelijk dat in die situatie de rugstreeppad het plangebied koloniseert. Om dit te voorkomen, kan een amfibiescherm rond het plangebied worden geplaatst, zodat deze soort het plangebied niet kan bereiken.

Broedende vogels

Verder kunnen bij (de start van) werkzaamheden in het broedseizoen, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half augustus. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren. De start van de werkzaamheden dient plaats te vinden buiten het broedseizoen. De werkzaamheden kunnen wel starten in het broedseizoen als broedende vogels binnen het plangebied uitgesloten kunnen worden.

Algemene soorten

Naast strikt beschermde soorten, kunnen ook licht beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied. Deze soorten vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (beschermingscategorie 1). Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Zorgplicht

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.provincie-utrecht.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl